

Національний університет "Одеська юридична академія"

340(079.1)
Д431

М. В. Дзевелюк,
А. І. Бондаренко

ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНА ЮРИСПРУДЕНЦІЯ

ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ – ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Навчальний практикум

СЕРІЯ *Навчально-методичні посібники*

НБ НУ "ОЮА"

185622

ЗУО(079.1)
Д431

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
Кафедра загальнотеоретичної юриспруденції

СЕРІЯ «Навчально-методичні посібники»

М. В. ДЗЕВЕЛЮК, А. І. БОНДАРЕНКО

**ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНА ЮРИСПРУДЕНЦІЯ:
ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ - ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ**

Навчальний практикум

Одеса
Фенікс
2019

УДК 340.11

Д 43

*Рекомендовано Навчально-методичною радою
Національного університету «Одеська юридична академія»,
протокол № 4 від 20 травня 2019 р.*

Автори:

М. В. Дзевелюк – кандидат юридичних наук, доцент кафедри загально-нотеоретичної юриспруденції Національного університету «Одеська юридична академія»;

А. І. Бондаренко – кандидат юридичних наук, асистент кафедри загальнонотеоретичної юриспруденції Національного університету «Одеська юридична академія».

Рецензенти:

Х. Н. Бехруз – доктор юридичних наук, професор, зав. кафедрою міжнародного права та міжнародних відносин Національного університету «Одеська юридична академія»;

Д. Г. Манько – кандидат юридичних наук, доцент кафедри теорії та історії держави і права Національного університету «Одеська юридична академія».

Дзевелюк М. В., Бондаренко А. І.

Д 43 Загальнонотеоретична юриспруденція: інтерактивне навчання – тестові завдання : навч. практикум / М. В. Дзевелюк, А. І. Бондаренко. – Одеса : Фенікс, 2019. – 55 с.

УДК 340.11

ВСТУП

Предметом навчальної дисципліни «Загальнотеоретична юриспруденція» є закономірності та випадковості виникнення, функціонування й розвитку держави і права, мови права, правової літератури та правового мислення, а також система категорій юриспруденції, необхідних як база для вивчення галузевих матеріальних і процесуальних дисциплін і закріплення навичок та умінь застосування (реалізації) права майбутніми юристами.

Зв'язок з іншими дисциплінами. Загальнотеоретична юриспруденція вивчає загальні для всієї державно-правової дійсності явища, формує методологію та виробляє загальні для юриспруденції поняття. У зв'язку з цим вона посідає особливе місце в системі юридичної науки та є фундаментальною юридичною дисципліною, тісно пов'язаною з такими навчальними дисциплінами, як філософія права, соціологія права, з дисциплінами конституційного циклу, а також з неюридичними дисциплінами, зокрема з політологією. Своєю чергою загальнотеоретична юриспруденція є основою для вивчення галузевих і міжгалузевих, а також спеціальних юридичних дисциплін.

Мета тестового посібника для інтерактивного навчання з дисципліни «Загальнотеоретична юриспруденція» – перевірка та закріплення знань майбутніх фахівців юридичного профілю, отриманих у результаті вивчення курсу «Загальнотеоретична юриспруденція».

Змістом інтерактивного тестування є перевірка знань. Перший напрямок стосується *Теорії права* і містить матеріал щодо тем: вступ до загальнотеоретичної юриспруденції як науки та навчальної дисципліни; походження права та теорії його виникнення; основні вчення про право; право та його властивості; співвідношення права і держави; право в системі соціального регулювання; правові засоби; правові норми; форми (джерела) права; система права; правоутворення та правотворчість; юридичний процес; суб'єкти права; реалізація та застосування права; правові відносини; правосвідомість і правова культура; тлумачення права; правова поведінка; поняття й види юридичної відповідальності;

законність і правопорядок; механізм правового регулювання; ціннісна характеристика права; правова система та сім'ї правових систем.

Другий напрямок – *Теорія держави*, містить матеріал щодо тем: первинне та похідне виникнення держави; поняття, ознаки, сутність і типологія держави; сучасна держава; функції держави; форма держави; державна влада і механізм держави; громадянське суспільство і держава; демократична, правова та соціальна держава; держава і цивілізація.

У результаті використання посібника студенти набувають компетенції щодо:

- закріплення належного рівня знань у сфері загальнотеоретичної юриспруденції;
- вільного практичного володіння категоріальним апаратом і юридичною термінологією;
- здатності до виявлення та створення юридично значущих ситуацій, отримання їхніх фактичних і правових характеристик, формулювання завдань;
- аналізу можливостей використання правових засобів і способів вирішення завдань з урахуванням наслідків і наявних обмежень;
- вибору оптимального варіанту правового рішення та прогнозування можливих юридичних результатів;
- критичного осмислення основних юридичних проблем і формування власної обґрунтованої позиції відносно правових явищ;
- здатності до практичної, науково-дослідницької та педагогічної діяльності у правовій сфері.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

РОЗДІЛ 1

Пролегомени права та держави

Анотація. Даний розділ містить результати досліджень пролегоменів права і держави, а саме: розуміння загальнотеоретичної юриспруденції як науки та навчальної дисципліни, походження права й основних теорій його виникнення, поняття, властивостей, принципів і функцій сучасного права, особливостей соціального та правового регулювання; а також походження та основних теорій виникнення держави, поняття, властивостей та аксіом державної влади.

Ключові слова: загальнотеоретична юриспруденція, теорії походження права та держави, соціальне регулювання, правове регулювання, сучасне право, функція права, принцип права, державна влада.

1. До якої з груп юридичних наук належить загальнотеоретична юриспруденція?

- а) галузевих;
- б) теоретико-історичних;
- в) загальнотеоретичних;
- г) міжнародно-правових.

2. Загальнотеоретична юриспруденція – це:

- а) система наукових знань про національно-державні правові системи;
- б) підсумок знань, накопичених галузевими юридичними науками;
- в) система наукових знань про найзагальніші закономірності виникнення та буття держави і права;
- г) система знань про фундаментальні принципи буття права, про онтологічну природу права, його сутність.

3. Предметом загальнотеоретичної юриспруденції є:

- а) суспільство в цілому та окремі його підсистеми: політична,

- соціальна, правова;
- б) найзагальніші закономірності виникнення, буття, функціонування та розвитку держави і права;
- в) загальні закони функціонування та правового розвитку суспільства;
- г) національні державно-правові системи.

4. Методологічна функція загальнотеоретичної юриспруденції виявляється:

- а) у тому, що здобутки загальнотеоретичної юриспруденції є інструментом пізнання для інших юридичних наук;
- б) у тому, що державно-правові явища розглядаються як елементи відкритих систем;
- в) у пізнанні та поясненні явищ, процесів державно-правового життя;
- г) у прогнозуванні подальшого розвитку держави і права.

5. Розуміння права як вираження волі пануючого класу характерно для:

- а) історичної школи права;
- б) теорії природного права;
- в) психологічної теорії права;
- г) марксистської теорії права.

6. Відповідно до теорії юридичного позитивізму, право – це:

- а) сукупність почуттів, емоцій, уявлень суб'єктів права щодо явищ правової дійсності;
- б) сукупність формально-визначених загальнообов'язкових норм, встановлених і гарантованих державою;
- в) міра можливої поведінки суб'єктів правовідносин, спрямованої на задоволення їх потреб;
- г) сукупність звичаїв і традицій, в яких виражається менталітет народу.

7. Правило поведінки, яке склалося внаслідок фактичного застосування протягом тривалого часу і яке увійшло в звичку, позначається поняттям:

- а) етикет;
- б) право;

- в) звичай;
- г) традиція.

8. Соціальне призначення права полягає в тому, що воно:
- а) висвітлює та закріплює майнову, соціальну та іншу нерівність людей;
 - б) висловлює і закріплює волю й інтереси певних класів (шарів, груп), що знаходяться у влади;
 - в) є абстрактним вираженням поняття справедливості, властивого даному суспільству;
 - г) належить кожному від народження і є невідчужуваним.
9. Теорія чистого права розроблена:
- а) Л. Петражицьким;
 - б) Г. Кельзенем;
 - в) Е. Ерліхом;
 - г) І. Кантом.
10. Соціальна обумовленість права визначається:
- а) культурологічними відносинами;
 - б) політичними відносинами;
 - в) ідеологічними відносинами;
 - г) економічними відносинами.
11. Хто запропонував примірювальну теорію походження права?
- а) Ф. Савін'ї;
 - б) Е. Аннерс;
 - в) Є. Ерліх;
 - г) Кельзен.
12. Яка теорія походження держав бере за основу божественне начало прояву людини і вищу владу Бога?
- а) теологічна;
 - б) патріархальна;
 - в) психологічна;
 - г) органічна.
13. Автором і засновником теологічної теорії походження держави є:

- а) Аристотель;
- б) Аврелій Августин;
- в) Марк Аврелій;
- г) Платон.

14. Основою якої теорії державотворення є положення про те, що державі передує природний стан людини?

- а) психологічної теорії;
- б) волюнтаристської теорії;
- в) органічної теорії;
- г) договірної теорії.

15. Характерною ознакою держави перехідного типу є:

- а) панування закону в юридично значимих сферах життя суспільства;
- б) створення громадянського суспільства;
- в) зростання сукупного національного доходу на душу населення;
- г) проведення реформування суспільства зверху, посилення впливу виконавчої влади, значне збільшення нормативно-правового масиву.

16. Яке з наведених понять є найбільш повним:

- а) право – це система нормативного регулювання суспільних відносин;
- б) право – це система загальнообов'язкових державних приписів, що містяться в нормативно-правових актах, прийнятих уповноваженими державними органами законодавчої та виконавчої влади в установленому порядку з дотриманням певної процедури;
- в) право – це система загальнозначущих, формально-визначених нормативів, встановлених і забезпечуваних державою або іншим публічно-владним суб'єктом, призначена для регулювання суспільних відносин та збалансування індивідуальних і суспільних інтересів.

17. Об'єктивне право – це:

- а) елемент структури правових відносин;
- б) галузь права;
- в) інститут права;

г) система правових норм.

18. До спеціально-юридичних функцій права належать:

- а) стабілізаційна;
- б) охоронна;
- в) інформаційна;
- г) виховна.

19. До загально-соціальних функцій права належать:

- а) інформаційна, охоронна, орієнтаційна, регулятивна;
- б) інформаційна, орієнтаційна, виховна;
- в) охоронна, орієнтаційна, регулятивна;
- г) охоронна, регулятивна.

20. Юридичною ознакою права є:

- а) нормативний характер права;
- б) загальнообов'язковий характер права;
- в) формальна визначеність;
- г) усі перелічені.

21. Вихідні керівні засади, відправні постанови, що виражають сутність права, — це:

- а) нормативно-правові акти;
- б) права людини;
- в) принципи права;
- г) функції права.

22. Оберіть загально-правові принципи права:

- а) законність;
- б) справедливість;
- в) юридична рівність;
- г) усі перелічені.

23. Які ознаки характеризують взаємозв'язок права з державною владою в ранньокласовому суспільстві?

- а) право виступає основою організації державної влади;
- б) органи держави набувають легітимності, коли їх повноваження закріплюються в нормах;
- в) право визначає порядок і процедуру заняття та виконання дер-

- жавних посад, їх передачу;
г) право виступає як форма здійснення державної влади.
24. Ліберальна модель зв'язку права і держави заснована на ідеї:
а) праву належить пріоритет перед державою;
б) право залежить від держави;
в) паритет права і держави;
г) держава здійснює силу, а право – волю.
25. Прагматична модель зв'язку держави і права заснована на ідеї:
а) двосторонньої залежності права і держави;
б) право породжує державу;
в) держава породжує право;
г) право існує з метою забезпечення інтересів держави.
26. Яким чином право і мораль співвідносяться за колом регульованих суспільних відносин?
а) вони регулюють одні й ті ж відносини;
б) вони регулюють одні й ті ж відносини, але при цьому існують відносини, які регулюються тільки мораллю, і є відносини, які регулюються тільки правом;
в) право регулює більш широке коло відносин;
г) мораль регулює більш широке коло відносин.
27. В чому полягає співвідношення соціальних норм і норм права:
а) поняття правових норм і соціальних норм збігаються;
б) норми права – це різновид соціальних норм;
в) соціальна норма – це різновид правових норм;
г) кожна соціальна норма є правовою, але не кожна правова є соціальною нормою.
28. Охарактеризуйте ознаки соціальних норм:
а) являються типовою моделлю поведінки людей;
б) забезпечуються засобами впливу;
в) мають загальний характер;
г) усі перераховані.
29. Яка ознака права відрізняє його від інших соціальних норм державно-організованого суспільства?

- а) не розмежовує права й обов'язки;
- б) установлюється державою;
- в) виражає волю всіх членів суспільства;
- г) виражає волю керівної частини населення.

30. Хто володіє всією повнотою державної влади в Україні:

- а) президент;
- б) парламент;
- в) народ;
- г) місцеве самоврядування.

31. В чому виявляється легітимність державної влади?

- а) в юридичному проголошенні правомірності її виникнення;
- б) у відповідності державної влади інтересам більшості населення та його визнанні;
- в) у відповідності до вимог закону;
- г) у поділі на законодавчу, виконавчу та судову.

РОЗДІЛ 2

Догма права

Анотація. Цей розділ містить питання, які стосуються догми права, а саме: поняття та особливості правової норми, характеристика джерел права, співвідношення системи права та системи законодавства, правові відносини, юридичні факти та фактичний склад, характеристика правосвідомості й правової культури.

Ключові слова: правова норма, джерело права, система права, система законодавства, правові відносини, юридичний факт, фактичний склад, правосвідомість, правова культура.

1. Класична структура правової норми містить:

- а) гіпотезу, диспозицію;
- б) гіпотезу, санкцію;
- в) диспозицію, санкцію;
- г) гіпотезу, диспозицію, санкцію.

2. Відсутність якого структурного елементу правової норми унеможлиблює її існування?

- а) гіпотези;
- б) диспозиції;
- в) санкції;
- г) усіх трьох.

3. Диспозиція – це:

- а) елемент методу правового регулювання, який дозволяє адресату норми обрати один з передбачених правом варіантів поведінки;
- б) самостійна частина системи права, яка регулює певний вид однорідних відносин;
- в) частина норми права, яка вказує на фактичні обставини, при настанні яких потрібно виконати правило, викладене в нормі права;
- г) елемент правової норми, який визначає права та обов'язки її адресата.

4. Санкція – це:

- а) частина норми права, яка передбачає заходи примусу, що застосовуються до порушника правила, встановленого цією нормою;
- б) частина норми права, яка встановлює несприятливі для правопорушника наслідки її недотримання або невиконання;
- в) частина норми права, яка визначає сприятливі для правопорушника наслідки, що настають у результаті її виконання;
- г) усе вищенаведене.

5. Гіпотеза – це:

- а) припущення про наявність того чи іншого юридичного факту;
- б) елемент правової норми, який містить правило поведінки, що вказує на права та обов'язки сторін у врегульованих суспільних відносинах;
- в) частина норми права, що вказує на фактичні обставини, при настанні яких треба виконати правило поведінки, закріплене в нормі права;
- г) інтерпретація змісту норми права компетентними державними органами.

6. Визначте способи викладення норм права:

- а) прямий і відсильний;
- б) відсильний, бланкетний, казуїстичний;
- в) казуїстичний і абстрактний;
- г) прямий, відсильний, бланкетний, абстрактний, казуїстичний.

7. Віддзеркалення матеріального джерела права у правосвідомості законодавця та інших суб'єктів правотворчості – це:

- а) формальне джерело права;
- б) ідеальне джерело права;
- в) матеріальне джерело права;
- г) історичне джерело права.

8. Рішення адміністративного або судового органу за конкретною справою, якому надана нормативна сила і яке є зразком для вирішення аналогічних справ – це:

- а) нормативно-правовий акт;
- б) вирок суду;

- в) юридичний прецедент;
 - г) нормативний договір.
9. Основною формою (джерелом) права України є:
- а) правовий звичай;
 - б) нормативно-правовий акт;
 - в) нормативний договір;
 - г) юридичний прецедент.
10. Угода між двома та більше суб'єктами права, що містить загальнообов'язкові юридичні приписи, – це:
- а) нормативний договір;
 - б) юридичний прецедент;
 - в) контракт;
 - г) нормативно-правовий акт.
11. Юридичний прецедент – це:
- а) спільний акт-документ, що містить норми права, який є результатом взаємоузгодженого волевиявлення правотворчих органів;
 - б) письмовий документ, що походить від компетентного державного органу і містить юридичні приписи загального характеру;
 - в) державно-владне рішення з конкретної юридичної справи, що є загальнообов'язковим прикладом для вирішення аналогічних справ;
 - г) правило поведінки, санкціоноване державою, створене у разі багаторазового повторення.
12. Оберіть структурний елемент системи права:
- а) правові відносини;
 - б) інститут права;
 - в) правопорушення;
 - г) підзаконний нормативний акт.
13. Основним критерієм виокремлення галузі права є:
- а) специфіка юридичної відповідальності;
 - б) наявність самостійного предмета регулювання;
 - в) наявність кодифікованого нормативно-правового акту;
 - г) наявність єдиної теорії.

14. Предмет і метод правового регулювання є критеріями розмежування:
- а) інститутів права;
 - б) галузей права;
 - в) субінститутів права;
 - г) сфер суспільних відносин.
15. Яке з названих понять є інститутом права?
- а) інститут законодавства Верховної Ради України;
 - б) інститут внутрішніх справ;
 - в) інститут кадрів управління;
 - г) інститут кримінальної відповідальності неповнолітніх.
16. В якій галузі права переважають норми приватного права?
- а) конституційне, адміністративне право;
 - б) міжнародне гуманітарне право;
 - в) цивільне, сімейне право;
 - г) фінансове, кримінальне право.
17. До системи національного законодавства не належать:
- а) правотлумачні акти;
 - б) закони;
 - в) міжнародні договори;
 - г) підзаконні акти.
18. Як співвідносяться категорії «система права» та «система законодавства»?
- а) як зміст права і форма права;
 - б) як тотожні поняття;
 - в) як протилежні поняття;
 - г) немає жодної правильної відповіді.
19. Яке визначення правовідносин є найширшим за змістом?
- а) суспільні відносини, урегульовані правом;
 - б) форма фактичних суспільних відносин, що склалися на основі норм права;
 - в) урегульовані нормами права суспільні відносини, учасники яких виступають як носії суб'єктивних прав, юридичних обов'язків, повноважень та юридичної відповідальності;

- г) специфічні вольові суспільні відносини, що склалися на основі правових норм між суб'єктами права;
- д) особлива форма взаємозв'язку між суб'єктами права через їх права та обов'язки, закріплені у правових нормах.

20. Суб'єкти правовідносин – це:

- а) учасники правовідносин, які мають суб'єктивні права;
- б) суб'єкти права, що є учасниками конкретних правовідносин;
- в) особи й організації, які мають правосуб'єктність, що дає їм можливість брати участь у різних правовідносинах з іншими особами й організаціями;
- г) особлива форма взаємозв'язку між суб'єктами права через їх права та обов'язки, закріплені у правових нормах.

21. Що є об'єктом правовідносин?

- а) фактична поведінка їх учасників;
- б) результат правовідносин;
- в) соціальні цінності та блага, з приводу володіння якими суб'єкти вступають у правовідносини;
- г) права та обов'язки суб'єктів правовідносин.

22. Змістом правовідносин є:

- а) взаємні юридичні права та обов'язки;
- б) сукупність суб'єктивних прав і обов'язків;
- в) юридична відповідальність і юридичні положення;
- г) безпосередні дії суб'єктів правовідносин;
- д) права й обов'язки учасників правовідносин та їх реалізація.

23. Юридичні факти – це:

- а) різноманітні факти, що мають юридичне значення;
- б) життєві обставини, закріплені в юридичних документах;
- в) умови виникнення правових відносин;
- г) життєві обставини, з яким право пов'язує настання юридичних наслідків, зокрема, правовідносин;
- д) закріплення фактичних обставин, виникнення правовідносин.

24. Визначте юридичний факт, який є подією:

- а) знищення застрахованого майна внаслідок підпалу;

- б) рішення суду;
 - в) угода;
 - г) стихійне лихо, що призвело до знищення застрахованого майна.
25. Фактичний склад – це:
- а) юридичні факти, що не залежать від волі людини;
 - б) сукупність юридичних фактів, необхідних для настання правових наслідків, передбачених нормою права;
 - в) дії, що призвели до юридичних наслідків незалежно від волі людини;
 - г) правомірні дії дієздатної особи з метою досягнення певного правового результату.
26. Правосвідомість – це:
- а) система уявлень про те, яка поведінка людей є припустимою з точки зору права;
 - б) сукупність знань, уявлень, почуттів, оцінок і установок, які виявляють ставлення індивідів і соціальних спільнот до права;
 - в) якісний стан правового життя суспільства;
 - г) здатність особи усвідомлювати характер своїх дій і керувати ними.
27. Яке оціночне ставлення є складовою правосвідомості:
- а) до злочинності та злочинців;
 - б) до своєї правової поведінки;
 - в) до права і законодавства;
 - г) до правоохоронних органів.
28. Масові уявлення і настрої людей з приводу права, що виникають на основі життєвого досвіду й уривчастих, несистематизованих правових знань, – це:
- а) буденна правосвідомість;
 - б) наукова правосвідомість;
 - в) професійна правосвідомість;
 - г) суспільна правосвідомість.
29. Правова психологія – це:
- а) система правових принципів та ідей;

- б) наука, що вивчає мотиви протиправної поведінки;
- в) сукупність почуттів, емоцій і переживань, що виражають ставлення суб'єкта до явищ правової дійсності;
- г) звичка додержуватися норм права.

30. Який з видів правосвідомості формується на основі глибокого аналізу й узагальнення юридичних знань, виявлення закономірностей державно-правового розвитку:

- а) професійно-правова;
- б) повсякденна;
- в) практична;
- г) наукова.

31. Правова культура індивіда передбачає:

- а) дотримання законів під страхом покарання;
- б) переконаність у справедливості законів;
- в) усвідомлене ставлення до права, уміння орієнтуватися в законодавстві;
- г) знання і розуміння права, повага до права, правомірна поведінка.

32. Яке поняття ширше за своїм змістом: «правосвідомість» чи «правова культура»?

- а) ці поняття є тотожними;
- б) перше має ширший зміст і включає в себе друге;
- в) друге має ширший зміст і включає в себе перше;
- г) ці поняття не взаємодіють між собою.

РОЗДІЛ 3

Дія права

Анотація. Третій розділ розкриває особливості дії права, а саме – питань, що стосуються: механізму дії права, особливостей нормотворчості (правотворчості), юридичних процесів і процедур, принципів і способів дії правових норм, особливостей реалізації та застосування права, характеристики тлумачення права, інтерпретаційних актів, правових систем і системи правових сімей.

Ключові слова: нормотворчість (правотворчість), юридичний процес і процедура, дія правових норм, реалізація права, застосування права, тлумачення права, інтерпретаційний акт, правова система, правова сім'я.

1. Правопорядок – це:

- а) обов'язок державних органів, посадових осіб, громадян і різних об'єднань виконувати розпорядження законів і підзаконних правових актів;
- б) наявність науково обґрунтованих і відповідних праву законів;
- в) комплексне (принцип, метод, режим) соціально-правове явище, що характеризує організацію та функціонування суспільства й держави на правових засадах;
- г) стан упорядкованості суспільних відносин, заснований на праві й законності.

2. Система правових засобів, що функціонує як єдине ціле, за допомогою якої створюється правове регулювання суспільних відносин, – це:

- а) механізм правового регулювання;
- б) правова політика;
- в) правове регулювання;
- г) правова пільга.

3. Оберіть спосіб правового регулювання, за яким суб'єкту конкретних суспільних відносин надається право на здійснення

певних дій або на утримання від них:

- а) зобов'язання;
- б) заборона;
- в) дозвіл;
- г) примус.

4. Закріплена у правових нормах обов'язковість поведінки суб'єкта за певних обставин – це:

- а) зобов'язання;
- б) заборона;
- в) дозвіл;
- г) примус.

5. Закріплена у правових нормах обов'язковість утримання від учинення певних дій – це:

- а) зобов'язання;
- б) заборона;
- в) дозвіл;
- г) примус.

6. Загально-дозвільний тип правового регулювання визначається формулою:

- а) «дозволено все, що прямо не заборонено законом»;
- б) «дозволено тільки те, що прямо передбачено законом»;
- в) «дозволено тільки те, що виражається у правах людини»;
- г) все вищенаведене.

7. Спеціально-дозвільний тип правового регулювання визначається формулою:

- а) «дозволено все, що прямо не заборонено законом»;
- б) «дозволено тільки те, що прямо передбачено законом»;
- в) «дозволено тільки те, що зазначається у правах людини»;
- г) усе вищенаведене.

8. Правотворчість – це:

- а) діяльність компетентних органів держави, посадових осіб, спеціально уповноважених громадських організацій, трудових колективів або всього населення держави з метою встановлення,

- зміни або скасування, систематизації юридичних норм;
- б) діяльність правотворчих органів держави зі створення нового зведеного, систематизованого нормативно-правового акта, яка відбувається шляхом глибокого, всебічного перероблення чинного законодавства, внесення до нього істотних змін;
 - в) владна діяльність компетентних державних органів з реалізації правових норм щодо конкретних життєвих випадків та індивідуально-визначених осіб;
 - г) діяльність компетентних державних органів, громадських організацій або окремих громадян з метою усвідомлення необхідності дотримання норм.
9. Функціями правотворчості є:
- а) вироблення, прийняття нових правових норм;
 - б) змінювання, доповнення або скасування норм права;
 - в) систематизація чинного законодавства;
 - г) усі названі функції.
10. Хто в Україні наділений правом приймати закони?
- а) Верховна Рада України;
 - б) Верховний Суд України;
 - в) Президент України;
 - г) Кабінет Міністрів України.
11. У широкому (функціональному) змісті юридичного процесу не виділяється:
- а) правореалізаційний процес;
 - б) установчий процес;
 - в) контрольно-наглядовий процес;
 - г) слідчий процес.
12. Як називається процес включення процесуально-процедурних правових елементів у зміст матеріального права?
- а) імплементація;
 - б) процесуалізація;
 - в) публіцизація;
 - г) трансакція.

13. До ознак юридичного процесу не належить:
- а) стадійність;
 - б) упорядкованість;
 - в) контрольованість;
 - г) відтворюваність.
14. До принципів організації процесуальної діяльності не належить:
- а) здійснення правосуддя тільки судом;
 - б) гласність судового розгляду;
 - в) національна мова судочинства;
 - г) безпосередність дослідження доказів.
15. До принципів процесуального виробництва не належить:
- а) можливість оскарження винесеного рішення;
 - б) доступність судового захисту прав і законних інтересів;
 - в) рівноправність сторін;
 - г) поєднання диспозитивності й імперативності.
16. До видів публічного юридичного процесу не належить:
- а) адміністративний;
 - б) виборчий;
 - в) цивільний;
 - г) бюджетний.
17. Реалізація права – це:
- а) діяльність державних органів щодо застосування правових норм;
 - б) виконання приписів правових норм;
 - в) правомірна поведінка людей;
 - г) втілення приписів правових норм у правомірній поведінці людей;
 - д) фактична поведінка суб'єктів права.
18. Визначте форму реалізації права:
- а) усна;
 - б) письмова;
 - в) конклюдентна;
 - г) дотримання, виконання, використання;
 - д) використання своїх повноважень посадовими особами.

19. Що таке «правозастосування»?
- а) діяльність суб'єктів права з використання своїх прав;
 - б) процедурно-процесуальна діяльність державних органів, що мають владні повноваження;
 - в) здійснювана в установлених законом формах державно-владна діяльність організаційно уповноважених на те громадських об'єднань з вирішення конкретних юридично-значущих ситуацій;
 - г) діяльність Верховної Ради України з прийняття законів і підзаконних актів.
20. Застосування права є необхідним у випадках:
- а) юридичного конфлікту;
 - б) спору про право;
 - в) необхідності встановлення юридичного факту;
 - г) вчинення правопорушення;
 - д) усе вищенаведене.
21. До основних стадій застосування норм права належить:
- а) установлення фактичних обставин справи;
 - б) юридична кваліфікація;
 - в) вирішення справи;
 - г) документальне оформлення прийнятого рішення;
 - д) усі наведені.
22. Хто може бути суб'єктом тлумачення?
- а) органи держави;
 - б) громадські організації;
 - в) посадові особи;
 - г) окремі громадяни;
 - д) усі перелічені.
23. Тлумачення, що виходить від органу, який надав тлумачення нормі, є:
- а) автентичним;
 - б) делегованим;
 - в) легальним;
 - г) професійним.

24. Правозастосовчий акт – це:
- а) нормативно-правовий акт, прийнятий компетентним державним органом;
 - б) акт державно-владного характеру, що приймається компетентним державним органом і визначає на основі правових норм права, обов'язки або відповідальність особи;
 - в) акт роз'яснення норм права, виданий органом виконавчої влади;
 - г) нормативно-правовий акт, що регулює суспільні відносини.
25. Термін «правовий тип сім'ї» означає:
- а) науку або розділ науки, який вивчає типологію, зближення явищ або об'єктів за внутрішніми характеристиками;
 - б) узагальнену теоретичну модель правового змісту, яка має штучний характер;
 - в) комплексне (принцип, метод, режим) соціально-правове явище, що характеризує організацію і функціонування суспільства й держави на правових засадах;
 - г) стан упорядкованості суспільних відносин, заснований на праві та законності.
26. Поняття «система права» та «правова система» є:
- а) тотожними;
 - б) протилежними;
 - в) співвідносяться як форма і зміст;
 - г) перше є ширше за обсягом відносно другого.
27. До якого типу правових сімей належить Україна?
- а) прецедентного;
 - б) законодавчого;
 - в) релігійного;
 - г) традиційного.
28. Охарактеризуйте романо-германську правову сім'ю:
- а) сукупність національних правових систем, які мають спільні риси, виявляються в єдності закономірностей і тенденцій розвитку на основі норми, сформульованої суддями в судовому прецеденті, що домінує як форма (джерело) права;
 - б) сукупність релігійних, моральних і правових норм, яка склалася

на основі релігії індуїзму та підтримується державою;

- в) сукупність правових систем держав, що мають загальні риси, які виявляються в єдності закономірностей і тенденцій розвитку на основі давньоримського права та його пристосування (спільно з канонічними й місцевими нормами-звичаями) до нових національних умов;
- г) сукупність підтримуваних державою моральних, етичних, релігійних і правових норм, що склалися на основі філософсько-моральних концепцій даосизму, конфуціанства, легізму.

29. Англо-американський тип правової системи – це:

- а) сукупність національних правових систем, які мають спільні риси, що виявляються в єдності закономірностей і тенденцій розвитку на основі норми, сформульованої суддями в судовому прецеденті, який домінує як форма (джерело) права;
- б) сукупність релігійних, моральних і правових норм, які склалися на основі релігії індуїзму й підтримуються державою;
- в) сукупність національних правових систем держав, що мають загальні риси, які виявляються в єдності закономірностей і тенденцій розвитку на основі давньоримського права та його пристосування (спільно з канонічними й місцевими нормами-звичаями) до нових національних умов;
- г) сукупність підтримуваних державою моральних, етичних, релігійних і правових норм, що склалися на основі філософсько-моральних концепцій даосизму, конфуціанства, легізму.

30. Система всіх правових явищ, характерних для певного суспільства, це:

- а) національна правова система;
- б) правова система;
- в) система законодавства;
- г) система права.

31. Сукупність національних правових систем, об'єднаних спільними умовами історичного формування, структурою, джерелами, основною культурою, понятійним апаратом юридичної науки, – це:

- а) національна правова система;
- б) правова система;

- в) сім'я правових систем;
- г) система права.

32. Основною формою (джерелом) права України є:

- а) правовий звичай;
- б) юридичний прецедент;
- в) нормативно-правовий акт;
- г) нормативний договір.

33. Оберіть правильно названу сім'ю сучасних правових систем:

- а) кодифікована;
- б) інтерпретаційна;
- в) традиційна;
- г) ситуативна.

РОЗДІЛ 4

Результативність права

Анотація. У даному розділі розглядається питання результативності права, а саме: правова поведінка, поняття та види юридичної відповідальності, правозаконність і правовий порядок, а також ціннісна характеристика права.

Ключові слова: правова поведінка, юридична відповідальність, правозаконність, правовий порядок, цінність права.

1. До видів правомірної поведінки відносять:
 - а) дозволена поведінку;
 - б) належну поведінку;
 - в) можливу поведінку;
 - г) необхідну поведінку.
2. Правомірна поведінка і правова поведінка співвідносяться таким чином:
 - а) вони частково перетинаються;
 - б) правова поведінка є видом правомірної поведінки;
 - в) правова поведінка характеризує діяльність державних органів, а правомірна – інших суб'єктів;
 - г) правомірна поведінка є видом правової поведінки.
3. Правомірна поведінка, здійснювана як додержання багаторазово повторюваного звичаєвого правила, є:
 - а) правильною;
 - б) звичною;
 - в) конформістською;
 - г) законслухняною.
4. Пасивна правомірна поведінка є змістом:
 - а) правовикористання;
 - б) праводотримання;
 - в) правозастосування;
 - г) правовиконання.

5. Поведінка, заснована на пристосуванні особи до зовнішніх обставин, до оточуючих, називається:

- а) маргінальною;
- б) пасивною;
- в) конформістською;
- г) звичною.

6. Підставою для притягнення до юридичної відповідальності є:

- а) факт вчинення правопорушення;
- б) припущення, що дана особа могла вчинити протиправне діяння;
- в) наміри особи;
- г) рішення судового органу про призначення певного покарання за протиправне діяння даної особи.

7. До обставин, що виключають юридичну відповідальність, належить:

- а) казус;
- б) неосудність;
- в) алкогольне або наркотичне сп'яніння;
- г) необхідна оборона.

8. Юридична відповідальність і охоронні правовідносини співвідносяться таким чином:

- а) юридична відповідальність визначається як охоронні правовідносини;
- б) юридична відповідальність виступає підставою виникнення охоронних правовідносин;
- в) юридична відповідальність реалізується в уже існуючих охоронних правовідносинах, підставою яких є юридичний факт – правопорушення;
- г) юридична відповідальність є складовим елементом (структурним) охоронних правовідносин;

9. Вид відповідальності, що настає за порушення норм трудового права:

- а) адміністративна;
- б) цивільно-правова;
- в) дисциплінарна;
- г) конституційна.

10. Яка відповідальність не є юридичною:

- а) матеріальна;
- б) конституційна;
- в) політична;
- г) дисциплінарна.

11. Законність – це:

- а) комплексне (принцип, метод, режим) соціально-правове явище, що характеризує організацію і функціонування суспільства та держави на правових засадах;
- б) наявність науково обґрунтованих і відповідних праву законів;
- в) обов'язок державних органів, посадових осіб, громадян і різних об'єднань виконувати розпорядження законів і підзаконних правових актів;
- г) відповідний порядок поведінки людей, який відповідає нормам права та моралі, що склалися в суспільстві.

12. Законність як багатоаспектне явище може виступати у якості:

- а) принципу;
- б) метода;
- в) режиму;
- г) усього наведеного.

13. Зовнішня ознака законності – це:

- а) наявність науково обґрунтованих і відповідних праву законів;
- б) обов'язок державних органів, посадових осіб, громадян і різних об'єднань виконувати розпорядження законів і підзаконних правових актів;
- в) комплексне соціально-правове явище, що характеризує організацію і функціонування суспільства й держави на правових засадах;
- г) відповідний порядок поведінки людей, який відповідає нормам права й моралі.

14. Внутрішні ознаки законності – це:

- а) обов'язок державних органів, посадових осіб, громадян і різних об'єднань виконувати розпорядження законів і підзаконних правових актів;

- б) відповідний порядок поведінки людей, який відповідає нормам права і моралі;
- в) комплексне соціально-правове явище, яке характеризує організацію і функціонування суспільства й держави на правових засадах;
- г) наявність науково обґрунтованих і відповідних праву законів.

15. Законність як принцип поведінки суб'єктів права – це:

- а) ідеї, положення чи установки, які становлять основу розвитку й функціонування права;
- б) вимога здійснення владних повноважень у межах наданих повноважень, відповідно до закону та з визнанням верховенства прав і свобод людини;
- в) вимога добровільного виконання покладених обов'язків, реалізації суб'єктивних прав у встановлених формах і межах;
- г) вимога точного й неухильного виконання законів і оснований на них нормативних актів усіма суб'єктами права.

16. Законність як принцип права – це:

- а) ідеї, положення або установки, що становлять основу розвитку й функціонування права;
- б) вимога здійснення владних повноважень у межах наданих повноважень, відповідно до закону та з визнанням верховенства прав і свобод людини;
- в) вимога добровільного виконання покладених обов'язків, реалізації суб'єктивних прав у встановлених формах і межах;
- г) вимога точного й неухильного виконання законів і оснований на них нормативних актів усіма суб'єктами права.

17. Правопорядок – це:

- а) комплексне (принцип, метод, режим) соціально-правове явище, яке характеризує організацію та функціонування суспільства й держави на правових засадах;
- б) наявність науково обґрунтованих і відповідних праву законів;
- в) обов'язок державних органів, посадових осіб, громадян і різних об'єднань виконувати розпорядження законів і підзаконних правових актів;
- г) стан упорядкованості суспільних відносин, заснований на праві та законності.

18. Яким чином співвідносяться поняття «правопорядок» і «суспільний порядок»?

- а) як частина і ціле;
- б) як тотожні категорії;
- в) як форма і зміст;
- г) як абсолютно несумісні категорії.

19. Стан урегульованості суспільних відносин, заснований на реалізації всіх соціальних норм і принципів, – це:

- а) правопорядок;
- б) громадський порядок;
- в) світовий порядок;
- г) суспільний порядок.

РОЗДІЛ 5

Статика та динаміка держави

Анотація. У даному розділі розглядається питання статичної й динамічної держави. Зокрема: образ, поняття та аксіосфера держави, територія держави, форма та функції держави, громадянське суспільство та демократична, соціальна й правова держава; суверенітет держави, сильна та слабка держава; започаткування організації та діяльності держави; сучасна та досучасна держава.

Ключові слова: держава, форма та функції держави, громадянське суспільство, суверенітет держави, сильна та слабка держава, діяльність держави, сучасна та досучасна держава.

1. Ознаки держави – це сукупність наступних явищ:

- а) територія, народ, публічна організована влада, право, система збирання коштів;
- б) символіка, громадянство, територія, правова система;
- в) народ, територія, символіка, податки;
- г) влада, територія, громадянство, правова система.

2. Прихильником якого розуміння держави був автор вислову:

«Ніщо так не догоджає вищому божеству, яке править усім світом, як сукупність та об'єднання людей, пов'язаних правом, що називається державою»:

- а) держава – організація правопорядку;
- б) держава – сукупність людей, території та суверенної влади;
- в) держава – певний психічний зв'язок між людьми;
- г) держава – машина для придушення одного класу іншим.

3. Прихильником якого підходу у вивченні держави є автор твердження: «Держава – це правитель, міністр, сільська місцевість (країна), укріплені міста, скарбниця, військо і союзники»:

- а) теологічного;
- б) арифметичного;

- в) юридичного;
- г) соціологічного;

4. Яка концепція сутності держави викладена у наступному вислові:
«...державна у всіх випадках залишається, по суті, машиною для придушення пригнобленого, експлуатованого класу»:

- а) елітистська;
- б) технократична;
- в) демократична;
- г) класова.

5. Властивість держави, яка виявляється у верховенстві державної влади в країні та в її незалежності зовні:

- а) правосуб'єктність;
- б) державний суверенітет;
- в) правоздатність;
- г) народний суверенітет.

6. Добровільне об'єднання фізичних осіб та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних інтересів, – зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних та інших:

- а) політична партія;
- б) громадське об'єднання;
- в) професійна спілка;
- г) господарське товариство.

7. Оберіть більш повне визначення суверенітету держави:

- а) це політико-юридична властивість державної влади, яка означає її верховенство і повноту всередині країни, незалежність і рівноправність ззовні;
- б) це політико-юридична властивість державної влади, яка означає її верховенство і повноту всередині країни;
- в) верховенство держави в межах своєї території та незалежність у міжнародних відносинах.

8. Основні напрями діяльності держави, в яких виявляється її сутність і соціальне призначення, – це:

- а) функції держави;

- б) принципи держави;
- в) завдання держави;
- г) форми держави.

9. Напрямок діяльності держави із забезпечення точного виконання положень законодавства всіма громадянами, організаціями, державними органами та уповноваженими особами, – це:

- а) політична функція;
- б) економічна функція;
- в) соціальна функція;
- г) правоохоронна функція.

10. Функції держави залежно від соціального значення:

- а) постійні та тимчасові;
- б) основні та похідні;
- в) внутрішні та зовнішні;
- г) політичні та екологічні.

11. Організація та забезпечення системи оподаткування й контролю над легальністю доходів громадян і їх об'єднань – це функція:

- а) економічна;
- б) фінансова;
- в) інформаційна;
- г) політична.

12. Спосіб управління суспільством на підставі закону та в межах закону – це метод:

- а) переконання;
- б) законності;
- в) інформування;
- г) примусу.

13. Засоби, способи, прийоми, за допомогою яких здійснюється нормотворча, правоохоронна, правозастосовна, контрольно-наглядова форми діяльності держави, – це:

- а) правові методи;
- б) організаційні методи;
- в) виховні методи;
- г) ідеологічні методи.

14. Елемент форми держави, що відображає спосіб організації вищої державної влади, має назву:

- а) форма державного правління;
- б) форма державного устрою;
- в) форма державної структури;
- г) форма політичного режиму.

15. Форма державного правління, за якої вища державна влада здійснюється однією особою і передається у спадок, називається:

- а) республікою;
- б) монархією;
- в) федерацією;
- г) конфедерацією.

16. Монархія, за якої глава держави особисто формує склад уряду, яким керує або сам, або через призначеного ним прем'єр-міністра, називається:

- а) парламентарною;
- б) абсолютною;
- в) конституційною;
- г) дуалістичною.

17. Республіка, в якій глава держави (президент) не може впливати на склад і політику уряду, який формується виключно парламентом і підзвітний лише йому, має назву:

- а) президентська;
- б) президентсько-парламентська;
- в) парламентська;
- г) народно-демократична.

18. Держава, що складається з кількох суб'єктів, об'єднаних для вирішення спільних завдань, має назву:

- а) проста;
- б) складна;
- в) регіоналістська;
- г) конфедеративна.

19. Держава, для якої є характерним обмеження державного суверенітету суб'єктів федерації, має назву:

- а) територіальна федерація;
 - б) національна федерація;
 - в) конфедерація;
 - г) правильна відповідь відсутня.
20. Громадянське суспільство – це:
- а) сукупність громадян держави;
 - б) сукупність індивідів держави;
 - в) спільнота індивідів та їх інститутів поза сферою державного втручання;
 - г) сукупність громадян, іноземців, осіб без громадянства.
21. Контроль громадянського суспільства над державою здійснюється у формі:
- а) виборів;
 - б) діяльності ЗМІ;
 - в) діяльності опозиції;
 - г) у всіх зазначених формах.
22. Які складові з наведених належать до структури громадянського суспільства:
- а) різноманітність і рівноправність форм власності;
 - б) наявність судової влади;
 - в) наявність посади президента;
 - г) наявність політичних партій.
23. Які вимоги з означених висуваються у громадянському суспільстві до засобів масової інформації (ЗМІ):
- а) існування лише державних ЗМІ;
 - б) існування лише приватних ЗМІ;
 - в) відсутність цензури;
 - г) надання ЗМІ повноважень державних органів.
24. У громадянському суспільстві питання екології мають вирішуватися:
- а) державними органами;
 - б) бізнесменами;
 - в) органами місцевого самоврядування;
 - г) усіма.

25. Необхідною умовою політичної активності громадянського суспільства є:

- а) наявність політичних партій;
- б) наявність масових суспільних рухів;
- в) закріплення права громадян на участь в управлінні державою;
- г) наявність державних соціальних служб.

РОЗДІЛ 6

Право, держава та цивілізація

Анотація. У даному розділі розглядається питання розвитку та цивілізаційної специфіки права і держави: демократична, соціальна і правова держава; права людини.

Ключові слова: право, цивілізація, правова держава, конституційні права та свободи індивіда, природні права, демократична, соціальна і правова держава.

1. Дайте точне визначення цивілізації:

- а) це людська спільнота, яка впродовж певного періоду часу (процес зародження, розвитку, загибелі чи перетворення цивілізації) має стійкі особливі риси щодо соціально-політичної організації, економіки та культури (науки, технологій, мистецтва тощо), спільні духовні цінності та ідеали, ментальність (світогляд);
- б) це група людей, яка впродовж певного періоду часу має стійкі особливі риси соціально-політичної організації;
- в) це люди, які впродовж певного періоду часу (процес зародження, розвитку, загибелі чи перетворення цивілізації) мають стійкі особливі риси в соціально-політичній організації, економіці та культурі (науці, технологіях, мистецтві тощо).

2. Термін «правова держава» запровадив у науку:

- а) Платон;
- б) Аристотель;
- в) Нікколо Макіавеллі;
- г) Карл Теодор Велькер.

3. Правова держава – це:

- а) держава, в якій існує розвинута система права;
- б) держава, в якій ефективно здійснюється виконавча влада;
- в) держава, в якій державна влада виключно реалізується;
- г) держава, в якій державна влада ґрунтується на праві, пов'язана правом і здійснюється у правових формах.

4. Серед засновників правової держави був:
- а) Аристотель;
 - б) Ральф Дарендорф;
 - в) Лев Петражицький;
 - г) Роберт фон Моль.
5. Хто з українських учених розвивав концепцію правової держави:
- а) Михайло Драгоманов;
 - б) Богдан Кістяківський;
 - в) Олександр Кістяківський;
 - г) Михайло Грушевський.
6. Які з названих ознак характерні для правової держави:
- а) обмеження громадянських і політичних прав, максимальне гарантування соціальних прав;
 - б) існування цензури;
 - в) верховенство закону;
 - г) пріоритет прав держави над правами людини.
7. Правова держава – це:
- а) будь-яка держава, в якій забезпечується неухильне дотримання всіх законів;
 - б) держава, в якій уся влада належить колегіальному органу, що обирається на певний строк;
 - в) держава, в якій існує незалежна судова влада;
 - г) держава, діяльність якої обмежена правом і в якій створено реально функціонуючі механізми здійснення та захисту прав людини;
8. Правова держава передбачає:
- а) пріоритет інтересів держави над інтересами громадянського суспільства;
 - б) пріоритет інтересів громадянського суспільства над інтересами держави;
 - в) поступове припинення існування держави;
 - г) відсутність суперечностей між інтересами держави та громадянського суспільства.

9. Соціальна держава – це:
- а) держава, в якій приватна власність замінена на загальнонародну;
 - б) держава, в якій кожний громадянин зобов'язаний працювати на користь суспільства;
 - в) організація влади трудящих-власників, кожному з яких гарантується можливість брати активну участь у політичному житті;
 - г) держава, в якій існує гідний рівень життя.
10. Які з названих прав мислителі минулого називали природними:
- а) право на заняття підприємницькою діяльністю;
 - б) право на життя;
 - в) право на участь у формуванні органів влади;
 - г) право на особисту недоторканість.
11. Яку назву має розділ Конституції України, в якому закріплено конституційні права та свободи індивіда:
- а) правовий статус особи;
 - б) права, свободи та обов'язки людини й громадянина;
 - в) права та обов'язки особи;
 - г) провий статус людини і громадянина.
12. Яке з названих прав належить до першого покоління прав людини:
- а) право на освіту;
 - б) право на мир;
 - в) право на життя;
 - г) право на працю.
13. Правовий статус індивіда – це:
- а) система прав, свобод і обов'язків;
 - б) правоздатність, дієздатність, деліктоздатність;
 - в) система суб'єктивних прав, юридичних обов'язків, юридичної відповідальності, юридичних повноважень, правосвідомості;
 - г) сукупність суб'єктивного й об'єктивного права.
14. Що з наведеного не є видом правового статусу особи:
- а) спеціальний;
 - б) індивідуальний;
 - в) загальний;
 - г) відособлений.

15. Громадянин може звернутись до Європейського Суду з прав людини:

- а) якщо надано дозвіл Верховною Радою України;
- б) якщо він використав усі національні способи захисту своїх прав і свобод;
- в) якщо суди України не мають повноважень розглядати такі справи;
- г) якщо Конституційний Суд України розглянув дану справу, однак громадянин продовжує вважати, що його права чи свободи порушено.

16. Система умов, засобів і способів, що забезпечують всім і кожному рівні можливості для набуття, реалізації та захисту своїх прав і свобод, – це:

- а) права і свободи людини;
- б) гарантії прав людини;
- в) межі прав людини;
- г) елементи суб'єктивного права.

17. Поняття «людина» і «громадянин» є:

- а) тотожними;
- б) протилежними;
- в) поняття «людина» є родовим, а «громадянин» – конкретним;
- г) поняття «людина» є конкретним, а «громадянин» – родовим.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Актуальні грані загальнотеоретичної юриспруденції : монографія / Ю. М. Оборотов, В. В. Завальнюк, В. В. Дудченко та ін.; за ред. Ю. М. Оборотова. О. : Фенікс, 2012. 492 с.
2. Общетеоретическая юриспруденция: учебный курс : учебник / под ред. Ю. Н. Оборотова. О. : Фенікс, 2011. 432 с.
3. Креативність загальнотеоретичної юриспруденції : монографія / Ю. М. Оборотов, В. В. Завальнюк, В. В. Дудченко та ін.; за ред. Ю. М. Оборотова. Одеса : Фенікс, 2015. 488 с.
4. Методологія та інноватика загальнотеоретичної юриспруденції : монографія / Ю. М. Оборотов, А. П. Овчинникова, В. В. Завальнюк та ін.; за ред. Ю. М. Оборотова. Одеса : Фенікс, 2019. 420 с.
5. Оборотов Ю. Н. Теория государства и права (прагматический курс) : экзаменационный справочник. О. : Юрид. л-ра, 2004. 184 с.
6. Рабінович П. М. Основи загальної теорії держави і права : навч. посіб. 10-те вид., доп. Львів : Край, 2008. 224 с.
7. Загальна теорія права : підручник / заг. ред. М. І. Козюбри. К.: Ваіте, 2015. 392 с.
8. Загальна теорія держави і права : підручник / за ред. М. В. Цвіка, В. Д. Ткаченка, О. В. Петришина. Х. : Право, 2002. 428 с.
9. Скаун О. Ф. Теорія права і держави : підручник. 3-тє вид. К. : Алерта ; ЦУЛ, 2011. 524 с.
10. Крестовська Н. М., Матвєєва Л.Г. Теорія держави і права : підручник, практикум, тести. К.: Юрінком Інтер, 2015. 584 с.

Додаткова література

До розділу 1

1. Антошина И. В. Традиционные и нетрадиционные функции украинского права. Юридичний вісник. 2014. № 2. С. 6–13.
2. Антошина І. В. Інформаційна функція українського права : автореф.

- дис. ... канд. юрид. наук 12.00.01; Міжнар. гуманітарний ун-т. Одеса, 2015. 20 с.
3. Бриль К. І. Адміністративно-правове забезпечення децентралізації державної влади в Україні : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук; 12.00.07. Київ, 2017. 39 с.
 4. Дудченко В. В., Манько Д. Г. Роль методології юридичної науки у становленні новаційного науково-правового мислення. Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. праць. О. : Юрид. літ, 2003. Вип. 21. С. 13–17.
 5. Завальнюк В. В. Антропологізація права: традиції та сучасність : монографія. Одеса : Юридична література, 2018. 348 с.
 6. Козюбра М. Праворозуміння: поняття, типи та рівні. Право України. 2010. № 4. С.10–22.
 7. Козюбра М. І. Загальнотеоретичне правознавство: проблеми модернізації. Загальнотеоретичне правознавство, верховенство права та Україна. К.: Дух і літера, 2013. С. 17–55.
 8. Оборотов Ю. М. Наукова школа загальнотеоретичної юриспруденції. Правова еліта України / за ред. Євдокимова В.О., Шемшученко Ю.С. та ін. К. : Логос Україна, 2018. С. 67–68.
 9. Оборотов Ю. М. Правові новації та інновації. Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку України в умовах європейської інтеграції : матер. Міжнар. наук. -практичної конф. (м. Одеса, 18 травня 2018 р.) : у 2-х т. Т. 1 / відп. ред. Г. О. Ульянова. Одеса : «Гельветика», 2018. С. 42-44.
 10. Оборотов Ю. Загальнотеоретична юриспруденція як сучасна теорія держави і права. Право України. 2013. № 9. С. 103-116.
 11. Оборотов Ю. Н. Общетеоретическая юриспруденция – теория государства и права нового времени. Наукові праці Одеської національної юридичної академії. О. : Юрид. л-ра, 2009. Т. VIII. С. 54–62.
 12. Оборотов Ю. Н. Традиции и новации в правовом развитии : монография. О. : Юрид. л-ра, 2001. 160 с.
 13. Оборотов Ю. Н. Современное право: принципы, свойства, постулаты. Общетеоретическая юриспруденция: учебный курс : учебник / под. ред. Ю. Н. Оборотова. О. : Фенікс, 2011. 436 с.
 14. Оніщенко Н. М. Стоєцький С. В., Сунегін С. О. Право і мораль як

соціальні регулятори в контексті розвитку громадянського суспільства: сучасні реалії. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2014. № 10. С. 64–70.

15. Петришин О. Праворозуміння у вітчизняній теорії права: загально соціальний контекст. Філософія права і загальна теорія права. 2012. № 1. С. 39–49.
16. Протасов В. Н., Протасова Н. В. Лекции по общей теории права и теории государства. М. : Городец, 2010. 752 с.
17. Скурко Е. В. Принципы права : монография. М. : Ось–89, 2008. 192 с.
18. Тихонович Л. А. Поняття соціальних норм та їх ознаки. Право : збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. 2011. Вип. 16. С. 24–30.

До розділу 2

1. Байтин М. И., Петров Д. Е. Соотношение отрасли права и отрасли законодательства. Правоведение. 2004. № 4. С. 29–40.
2. Вопленко Н. Н., Рожнов А. П. Правоприменительная практика: понятие, основные черты и функции : монография. Волгоград : Изд-во ВолГУ, 2004. 205 с.
3. Голосніченко І. Правосвідомість і правова культура у розбудові Української держави. Право України. 2005. № 4. С. 24.
4. Демків Р. Форма (джерело) права: проблеми розуміння. Підприємництво, господарство і право. 2007. № 6. Ст. 118–121.
5. Дудченко В. В. Концептуальні засади основної норми в українському праві. Публічне право : науково-практичний юридичний журнал. 2017. № 3. С. 49–55.
6. Завальнюк В. В. Антропологічні витоки ефективності норм права. Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку держави та права в умовах євроінтеграції : у 2 т. 2016. Т. 1. 2016. С. 47–49.
7. Заморська Л. До питання про визначення категорії «норма права». Право України. 2011. № 4. С. 159–164.
8. Заморська Л. І. Категорія «структура норми права» як основа його нормативності. Держава і право. Юридичні і політичні науки : зб. наук. праць. К. : Ін-тут держ. і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2010. Вип. 50. С. 19–25.

9. Кононенко В. П. Судебный прецедент в международном и национальном праве : монография; под ред. Л. Д. Тимченко. О. : Фенікс, 2013. 512 с.
10. Кикоть Г. В. Проблема класифікації юридичних фактів в сучасній теорії права. Право України. 2003. № 7. С. 29–34.
11. Лук'янець Д. Про структуру системи права. Підприємництво, господарство і право. 2002. № 12.
12. Марченко М. Н. Источники права : учеб. пособие. М. : Проспект, 2011. 768 с.
13. Оборотов Ю. М. Праворозуміння як аксіологічне начало (постулат права). Право України. 2010. № 4. С. 49–55.
14. Овчинникова А. П. Концепты правовой культуры. Юридичний вісник. 2014. № 3. С. 6–11.
15. Овчиннікова А. П. Феноменологія правової культури: філософсько-правове дослідження : автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.12; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». Одеса, 2016. 20 с.
16. Рязанов М. Ю. Правова спадщина як складова правової культури. Концептуалізація та використання правової спадщини : матер. всеукраїнського кругл. столу онлайн (м. Одеса, 26 грудня 2018 р.) : станом на 28 грудня 2018 р. / Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.» Одеса, 2018. С. 7-11. [Електронний ресурс] URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/11213/Круглий%20стіл%20Спадщина%20%28випр.%29pdf?sequence=1&isAllowed=y>
17. Скуріхін С. М. Співвідношення правової соціалізації та правового виховання. Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку України в умовах європейської інтеграції : матер. Міжнар. наук.-практичної конф. (м. Одеса, 18 травня 2018 р.) : у 2-х т. Т. 1 / відп. ред. Г.О. Ульянова. Одеса : «Гельветика», 2018. С. 69–72.
18. Цвік М. В., Петришин О. В. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. Х. : Право, 2008. Т. 1. : Методологічні та історико-теоретичні проблеми формування і розвитку правової системи України / За заг. ред. М. В. Цвіка, О. В. Петрішина. 728 с.
19. Чувакова А. М. Юридические факты, фактические составы и их дефекты : монография / под ред. Ю. Н. Оборотова. О. : Фенікс, 2009. 112 с.

20. Ющик О. І. Галузі та інститути правової системи (міфи і реальність). К. : Оріон, 2002. 112 с.

До розділу 3

1. Бехруз Х. Введение в сравнительное правоведение : учеб. пособ. О. : Юрид. л-ра, 2002. 328 с.
2. Власов Ю. Л. Правова система й реалізація права: проблеми зв'язку та взаємовпливу. *Правова держава*. 2005. Вип. 16. С. 142–149.
3. Дудченко В. В. Аракелян М. Р., Завальнюк В. В. Герменевтика права: розвиток юриспруденції : навч. посібник; НУ «ОЮА». Одеса : Фенікс, 2014. 184 с.
4. Дудченко В. В., Русавська О. О. До питання про основну норму східноазійського права порівняльно-правовий підхід. *Право і суспільство. Науковий журнал*. № 3. Ч. 2. 2018. С. 22–30.
5. Ковальський В. С., Козінцев І. П. Правотворчість: теоретичні та логічні засади. К. : Юрінком Інтер, 2005. 192 с.
6. Книпер Р. Толкование, аналогия и развитие права: проблемы разграничения судебной и законодательной власти. *Государство и право*. 2003. № 8. С. 5–9.
7. Лозинська І. В. Правотворення, правотворчість та законотворчість: проблема співвідношення. *Митна справа*. 2011. № 5 (77). Ч. 2. С. 18–21.
8. Лукьянова Е. Г. Теория процессуального права. М. : Норма, 2004. 187 с.
9. Манько Д. Г. Юридична техніка й технології : навч.-метод. посібник ; МГУ, НУ «ОЮА». Херсон : Олді-плюс, 2013. 204 с.
10. Настасяк І. Основи типологізації сучасних правових систем світу. *Публічне право : науково-практичний юридичний журнал*. 2014. № 4. С. 206–212.
11. Оборотов Ю. Н. К вопросу о формировании глобальной правовой системы. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*. Т. Х. О. : Юрид. л-ра, 2011. С. 229–236.
12. Оборотов Ю. М. Правова система України в євразійській правовій сім'ї. *Наукові праці Одеської національної юридичної академії*. Т. III. О. : Юрид. л-ра, 2004. С. 28–37.

13. Оніщенко Н. М. Правова система : проблеми теорії : монографія. К. : Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2002. 352 с.
14. Плавич В. П., Плавич С. В. Сучасна правотворчість: Проблеми теорії і методології : монографія. О. : Астропринт, 2013. 274 с.
15. Середа О. О. Деякі аспекти співвідношення понять «правова процедура» та «юридична процедура» у контексті сучасної юридичної науки. *Держава і право* : зб. наук. праць. К. : Ін-тут дер. і прав. ім. В. М. Корецького НАН України, 2006. № 34. С. 117–122.
16. Уварова О. О. Про зміст і форму правозастосовних актів. *Вісник Академії правових наук України*. 2005. № 4. С. 207–213.
17. Шундигов К. В. Механизм правового регулирования: учебное пособие / под ред. А.В. Малько. Саратов : СГАП, 2011. 104 с.
18. Юдин З. М. Договорное правотворчество как инструмент координации в правовой сфере. *Актуальні проблеми держави і права* : зб. наук. праць. О. : Юрид. л-ра, 2011. Вип. 61. С. 312–319.

До розділу 4

1. Басін К. В. Юридична відповідальність як різновид соціальної відповідальності. *Правова держава. Юридичні і політичні науки* : зб. наук. праць. К. : Ін-тут держ. і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2003. Вип. 14. С. 108–114.
2. Білозоров Є. Юридична відповідальність як передумова правомірної поведінки особи: теоретичні аспекти. *Право України*. 2006. № 1. С. 50–54.
3. Головченко В. Юридична відповідальність: позитивний і ретроспективний аспект. *Юридична Україна*. 2004. № 7. С. 4–7.
4. Грігорова Г. Л. Концепція ювенальної відповідальності в українському праві : дис. ... канд. юрид наук : 12.00.01. Одеса, 2017. 197 с.
5. Горбунова Л. Історія дослідження ідеї та поняття законності. *Право України*. 2004. № 2. С. 3–8.
6. Завальнюк В. В. Антропологічне осягнення правової реальності: юриспруденція на перетині епох : монографія. О. : Юрид. л-ра, 2012. 208 с.
7. Зарубаева Е. Ю. Правомерное поведение: подходы к определению

- дефиниции, социальная значимость и типология. *Сибирский Юридический Вестник*. 2005. № 1. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/11213/Круглий%20стіл%20спадщина%20%28випр.%29.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
8. Загорська Я. Т. Нормативність права як соціальна цінність. *Актуальні проблеми політики* : зб. наук. пр. / редкол. : С. В. Ківалов (голов. ред.), Л. І. Кормич (заст. голов. ред.), Ю. П. Аленін та ін.; МО-Нмолодьспорт України ; НУ ОЮА. Одеса : Фенікс, 2012. Вип. 45. С. 28–37.
 9. Кирилюк Т. Ю. Види правомірної поведінки та її вплив на формування правопорядку в суспільстві. *Часопис Київського університету права*. 2008. № 4. С. 64–69.
 10. Калініченко Л. І. Загальнотеоретична характеристика підстав юридичної відповідальності. *Право і Безпека*. 2016. № 4. С. 20–24.
 11. Кінаш Я. Трансформація юридичної відповідальності як один із інструментів побудови демократичного суспільства. *Право України*. 2006. № 8. С. 106–110.
 12. Крижанівський А. Ф. Феноменологія правопорядку: поняття, виміри, типологія : монографія. О. : Фенікс, 2006. 196 с.
 13. Крижанівський А. Ф. Правопорядок як феномен правової реальності. *Юридический вестник*. 2004. № 1. С. 69–74.
 14. Крижановський А. Ф. Сучасний правопорядок: контури теорії. *Актуальні проблеми держави і права*. О.: Юрид. л-ра. 2009. Вип. 49. С. 33–40.
 15. Крисюк Ю. Соціальний і правовий порядок як реалізація ідеї права. *Право України*. 2004. № 8. С. 25–29.
 16. Малиновский А. А. Злоупотребление субъективным правом (теоретико-правовое исследование). М. : Юрлитинформ, 2007. 352 с.
 17. Минникес И. А. Объективно-противоправное деяние. *Российский юридический журнал*. 2008. № 2. С. 19–23.
 18. Мисак О. І. Юридична відповідальність: сучасні тенденції та погляди. *Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку держави та права в умовах євроінтеграції* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (20 травня 2016 р., м. Одеса) : у 2 т. Т. 1 / відп. ред. М. В. Афанасьєва. Одеса : Юридична література, 2016. С. 102–104.

19. Оборотов Ю. М. *Сучасний правопорядок : національний, інтегративний та міжнародний виміри* : тези Міжнар. наук.-практ. конф., 13–14 червня 2008 р. / за заг. ред. Ю. М. Оборотова; уклад. А. Ф. Крижанівський, Н. М. Крестовська, ОНЮА. О. : Фенікс, 2008. 266 с.
20. Оніщенко Н. М. Інститут юридичної відповідальності у демократичних правових системах : монографія.; за заг. ред. Н. М. Оніщенко. Київ : Юрид. думка, 2009. 216 с.
21. Чувакова Г. М. Зловживання правом як вид правових аномалій. *Актуальні проблеми держави і права*. 2011. Вип. 60. С. 440–445.

До розділу 5

1. Аракелян М. Р. Концептуальні засади правозахисної діяльності адвокатури : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.01; Міжнар. гуманітарний ун-т. Одеса, 2019. 44 с.
2. Андрусак В. Г. Правозахисна функція сучасної держави (на прикладі інституту прокуратури): загальнотеоретичне дослідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Одеса, 2015. 20 с.
3. Авер'янов В. Уряд у механізмі поділу влади: недосконалість вітчизняної конституційної моделі. *Право України*. 2005. № 4. С. 10–15.
4. Бондаренко А. І. Полісуб'єктний характер правозахисної діяльності сучасної держави. *Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку України в умовах європейської інтеграції* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 18 травня 2018 р.) У 2-х т. Т. 1 / відп. ред. Г. О. Ульянова. Одеса : Гельветика, 2018. С. 87–90.
5. Беседин Е. Э. Основные подходы к понятию механизма государства в современной юридической науке. *Право и государство*. 2013. № 1. С. 24–27.
6. Волинець В. В. Функції сучасної держави: теоретико-правові проблеми. К.: Логос, 2012. 512 с.
7. Горобець К. В. Верховенство права як ціннісно-нормативний феномен. *Філософія права та загальна теорія права*. 2013. № 2. С. 207–214.
8. Гринюк Р.Ф. Ідея правової держави: теоретико-правова модель і практична реалізація. К.: Ін Юре, 2004. 386 с.

9. Джураєва О. О. Поняття та ознаки функцій сучасної держави. *Актуальні проблеми політики* : зб. наук. праць. О. : Юрид. л-ра, 2005. Вип. 25. С. 143–149.
10. Джураєва О. О. Зміни державного суверенітету сучасної держави в умовах глобалізації. *Політико-правова доктрина державного суверенітету в умовах глобалізації* : матер. Міжнар. наук.-практичної конф., присв. 100-річчю з дня народж. д.ю.н., проф. Л.М. Стрельцова (25.10.1918 – 24.03.1979) (м. Одеса, 26 жовтня 2018 р.). Одеса : «Гельветика», 2018. С. 145–147.
11. Дзевелюк М. В. Традиції та новації в розвитку функцій сучасної держави: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Одеса, 2017. 20 с.
12. Дзевелюк М. В. Номенклатура функцій сучасної держави. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 11. С. 171–176.
13. Дзевелюк М.В. Новаційні зміни в класифікації функцій держави. *Міжнародна науково-практична конференція «Правове життя сучасної України»* (17 травня 2019 р., м. Одеса). С. 107–110.
14. Козюбра М. Верховенство права : українські реалії та перспективи. *Українське право*. 2010. № 3. С. 7–11.
15. Лощихін О. М. Економічна функція сучасної держави. Теоретико-правові аспекти : монографія. К. : Юридична думка, 2008. 368 с.
16. Магновський І. Демократична, соціальна, правова держава і громадянське суспільство: єдність та обумовленість. *Право України*. 2005. № 7. С. 25–29.
17. Мінченко Р. М. Проблеми взаємодії державної влади і громадянського суспільства. *Актуальні проблеми держави і права*. О. : Юрид. л-ра, 2006. Вип. 29. С. 195–202.
18. Мотиль І. І. Становлення та розвиток поняття функцій сучасної правової держави. *Право і суспільство*. 2011. № 2. С. 47–51.
19. Серегин А. В. Концептуальные подходы к определению категории «форма правления». *Право и государство*. 2006. № 3. С. 18–23.
20. Серебро М. В. Сучасна держава як цінність: загальнотеоретичне дослідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Одеса, 2017. 20 с.
21. Федоров В. А. Поняття сучасної держави та її функції. *Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку України в умовах єв-*

ропейської інтеграції : матер. Міжнар. наук.-практичної конф. (м. Одеса, 18 травня 2018 р.) : у 2-х т. Т. 1 / відп. ред. Г.О. Ульянова. Одеса : «Гельветика», 2018. С. 80–84.

22. Яковюк І. Соціальна держава: до визначення змісту поняття. *Вісник Академії правових наук України*. 2001. № 3 (26). С. 37–47.

До розділу 6

1. Амарян М. Х. Глобализация мировых процессов: формирование общепланетарной цивилизации. *Правове життя сучасної України* : матер. Міжнар. наук. конф. проф. -викл. складу (Одеса, 20–21 квітня 2012 р.). Т. 1– Одеса : Фенікс, 2012. С. 63–65.
2. Бехруз Х. Основы цивилизационного подхода в сравнительном правоведении. *Актуальні проблеми політики* : зб. наук. праць. Вип. 28. О.: Фенікс, 2007. С. 21–30.
3. Бондаренко А. І. Права людини і позитивні зобов'язання держави. *Правове життя сучасної України* : матер. Міжнар. наук.-практичної конф. (м. Одеса, 17 вересня 2018 р.) / за ред. Г. О. Ульянової. Одеса: «Гельветика», 2018. С. 57–59.
4. Звонарева О. С. О цивилизационном подходе в теории государства и права. *Правоведение*. 2003. № 4. С. 173–180.
5. Ерасов Б. С. Цивилизации: универсалии и самобытность. М.: Наука, 2002. 33 с.
6. Кивалов С.В., Оборотов Ю.М. Введение в украинское право / под общ. ред. С. В. Кивалова, Ю. Н. Оборотова. 2-е изд., перераб и доп. О. : Юрид. л-ра, 2009. 768 с.
7. Крестовська Н. М. Цивілізація як категорія історико-правової науки. *Західні і східні традиції та впливи в історії права, держави і юридичної думки* : матеріали XXXVIII Міжнародної історико-правової конференції (1–3 червня 2018 р., м. Вінниця). Київ – Херсон : ФОП Грінь Д. С., 2018. С. 30–37.
8. Мішина Н. В. Конституційні права людини та практика Європейського Суду з прав людини. *Правове забезпечення ефективного виконання рішень і застосування практики Європейського суду з прав людини* : матер. 2-ї Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 20-21 вересня 2013 р.) / за ред. С. В. Кивалова; НУ «ОЮА». Одеса : Фенікс, 2013. С. 293–297.

9. Оборотов Ю. Місцерозвиток в основі апологізації українського права. *Право України*. № 8. 2011. С. 142–150.
10. Пожар О. М. Нормативно-правове забезпечення права на особисту недоторканність : загальнотеоретичне дослідження / НУ «ОЮА». Одеса, 2015. 20 с.
11. Поліщук Є. С. Проблеми реалізації окремих конституційних прав в Україні. *Грані права: XXI століття* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 19 травня 2018 р.) У 2-х т. Т. 1 / за ред. Г. О. Ульянової. Одеса : «Гельветика», 2018. С. 232–234.
12. Тойнби А. Дж. Цивілізація перед судом історії : сб. / пер. с англ. М. : Рольф, 2002. 592 с.
13. Фарік Ю. Ю., Хижняк Д. С. Конституційні (основні) права громадян в Україні: загальна характеристика. *Грані права: XXI століття* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 19 травня 2018 р.) У 2-х т. Т. 1 / за ред. Г. О. Ульянової; уклад.: Ю. Д. Батан, М. В. Сиротко. Одеса : Гельветика, 2018. С. 250–253.
14. Чиркин В. Е. Сравнительное государственноеведение : учеб. пособ. М. : Норма, Инфра-М, 2011. 448 с.
15. Суспільство XXI століття: крізь призму історії до сьогодення : матеріали Звітної всеукр. наук. конф. студентів та аспірантів (Одеса, 18 травня 2019 р.) / НУ «ОЮА», Студ. наук. т-во ; відп. ред. Г. О. Ульянова, передм. С. В. Ківалова, уклад.: А. С. Гуменюк та ін. Одеса : Гельветика, 2019. 912 с.

ЗМІСТ

1. Вступ	3
2. Тестові завдання	6
Розділ 1. Прологомени права та держави	12
Розділ 2. Догма права	12
Розділ 3. Дія права	19
Розділ 4. Результативність права	27
Розділ 5. Статика та динаміка держави	32
Розділ 6. Право, держава та цивілізація	38
3. Рекомендована література	49

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Марина Володимирівна Дзевелюк,

Аліна Ігорівна Бондаренко

**ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНА ЮРИСПРУДЕНЦІЯ:
ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ – ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ**

Навчальний практикум

Підписано до друку 20.09.2019.
Формат 60х84/16. Ум-друк. арк. 24,36.
Наклад 100 прим. Зам. № 1909-10.

Видано і віддруковано в ПП «Фенікс»
(Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1044 від 17.09.02).
Україна, м. Одеса, 65009, вул. Зоопаркова, 25.
Тел. +38 050 7775901 +38 048 7959160
e-mail: fenix-izd@ukr.net
www.fenixbooks.com

